

Datum: 2026-05-27
Handläggare: Henrick Svensson
Diariernr: 2026.218 KS

Kommunstyrelsen

Alingsås kommuns tillämpningsanvisningar OPR-KR 26 – Bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda, efter återremiss

Ärendebeskrivning

Inför varje mandatperiod genomförs en översyn av ersättningar till förtroendevalda. Under början av 2026 har gruppledarna för partierna i kommunfullmäktige fört dialog om ersättningsnivåer och omställningsstöd inför mandatperioden år 2027-2030.

Kommunstyrelsen behandlade den 11 maj 2026, § 80 ärendet och beslutade att återremittera ärendet för ytterligare beredning, för att kommunledningskontoret ska återkomma med underlag för en retroaktiv avsättning av pensionsavgiften mot bakgrund av den långa beredningstiden där två år förhöjda pensionsavgifter gått förlorade.

Förvaltningens yttrande

Kommunledningskontoret har bistått gruppledarna med en omvärldsanalys om omställningsstöd för förtroendevalda i andra kommuner.

Reglemente för ersättningar till förtroendevalda år 2027-2030 delas upp i två separata styrdokument inför kommande mandatperiod. Frågor om pension, omställningsstöd och familjeskydd är ofta mer omfattande och styrs delvis av rekommendationer från SKR. Ett separat dokument gör det lättare att revidera och uppdatera dessa frågor vid behov.

Sveriges kommuner och regioner (SKR)s styrelse har den 19 december 2025 antagit förslag till nya bestämmelser för omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda OPF-KR 26. Reglerna gäller för uppdrag som tillträds efter valet eller senare och är indelad i fyra kapitel; inledande bestämmelser, omställningsstöd, pensionsbestämmelser och familjeskydd. Ett antal förändringar införs. En ny regel införs som utesluter omställningsstöd vid fängelsedom på två år eller mer. Tid hos annan uppdragsgivare får räknas in i kvalifikationstid, samordning med all inkomst redan första året, med fribelopp motsvarande en tolfedel av prisbasbeloppet. Under pension förtydligas bland annat sambobegreppet.

Förvaltningen har tagit fram ett förslag som till största del bygger på SKR:s förslag OPF-KR 26. Utifrån gruppleddialog införs dessutom en reglering som innebär att en förtroendevald inte ska beviljas omställningsstöd om den förtroendevalda har agerat på ett sätt som allvarligt påverkar allmänhetens förtroende och skadat kommunens varumärke. I dessa fall gäller beslut med kvalificerat majoritet i kommunfullmäktige.

Ett förtroendeuppdrag utgör en viktig del av den demokratiska strukturen och medför behov av anpassade villkor. Enligt kommunallagen (2017:725) 4 kap. 1§ avses med förtroendevald den som har valts till ett uppdrag av kommunfullmäktige, nämnd eller annan kommunal myndighet.

Uppdrag som förtroendevald utgör inte en anställning och den förtroendevalda har därför inte ett anställningsförhållande med kommunen. Arbetsrättslig lagstiftning som reglerar

exempelvis arbetstid, semester och anställningsskydd är därmed inte tillämplig. En förtroendevald som fullgör ett förtroendeuppdrag på heltid likställs dock som en anställd i vissa förhållande som till exempel företagshälsovård.

Eftersom ett anställningsförhållande inte föreligger kan den förtroendevalda inte heller omfattas av bestämmelserna om tjänsteperson då sådan pension enligt inkomstskattelagen (1999:1299) endast får tryggas inom ramen för ett anställningsförhållande.

Förtroendeuppdraget innebär också att den förtroendevalda verkar i en miljö där olika samhällsintressen behöver balanseras. Det kan i vissa fall medföra en viss distans till den lokala arbetsmarknaden. Mot denna bakgrund är det rimligt att den som lämnar ett förtroendeuppdrag också erbjuds stöd att hitta nya väg tillbaka till arbetslivet. Med hänsyn till att de förtroendevalda har olika bakgrund och varierande förutsättningar är det av vikt att säkerställa att adekvata stöd- och återgångs möjligheter finns.

Omställningsbestämmelserna syftar till en aktiv omställning genom riktade insatser och tidsbegränsade ekonomiska stöd, med målet att öka möjligheterna för individen att utvecklas och gå vidare i sin karriär efter slutfört uppdrag.

Kommunstyrelsen beslutade att återremittera ärendet för att kommunledningskontoret ska återkomma med underlag för en retroaktiv avsättning av pensionsavgiften. Förvaltningen har undersökt möjligheten att betala ut avsättningen retroaktivt och funnit att detta är möjligt. Kostnaderna för detta redogörs för under den ekonomiska bedömningen.

Kommunledningskontoret föreslår att förslag till Alingsås kommuns tillämpningsanvisningar OPF-KR 26 - Bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda ska antas av kommunfullmäktige, med retroaktiv pensionsavsättning från och med 1 januari 2025 fram tills att de nya reglerna träder i kraft 1 januari 2027.

Ekonomisk bedömning

Förslaget att bifalla tillämpningsanvisningarna med retroaktiv avsättning innebär kostnader på 30 000 kr i form av externa konsulttjänster från KPA och 2500 kr för internt arbete. Dessutom tillkommer kostnader på ca 65 000 kr/år för 2025 och 2026, i form av retroaktiv pensionsavsättning.

Förslag till beslut

Förslag till beslut i kommunfullmäktige

Alingsås kommuns tillämpningsanvisningar OPF-KR 26 - Bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda antas, med retroaktiv pensionsavsättning från och med 1 januari 2025 fram tills att de nya reglerna träder i kraft 1 januari 2027.

Bilagor

Tjänsteskrivelse - Alingsås kommun tillämpningsanvisningar OPR- KR 26 – Bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda, efter återremiss

§80 KS Alingsås kommuns tillämpningsanvisningar OPF-KR 26, Bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda

Alingsås kommuns tillämpningsanvisningar OPF KR 26 - Bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda, bilaga

Beslutet ska skickas till
Kommunledningskontoret (HR)

Jerker Gustafsson
Biträdande kommundirektör

Henrick Svensson
Förhandlingsansvarig

Jerker Gustafsson, Godkännare tjänsteskrivelse, 2026-05-27